

UČEBNÉ OSNOVY PRE KATOLÍCKE NÁBOŽENSTVO PREDMET NÁBOŽENSTVO/NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

1. ročník základných škôl

(pre polhodinovú, hodinovú a dvojhodinovú týždennú časovú dotáciu)

Ročníková téma: CESTA LÁSKY

Ročníkový cieľ: Spoznávať lásku milujúceho Boha Otca k svetu a človeku. Vytvárať si pozitívny vzťah k Bohu, ľuďom a svetu. Osvojiť si vonkajšie prejavy lásky.

1. téma: SOM NA SVETE Z LÁSKY

dotácia hodín: 4 hod. /8 hod

Kľúčové pojmy: jedinečnosť, schopnosti, rodina, svet, dobro, zlo

Obsahový štandard

Meno a jedinečnosť

Čo dokážem? (ruky, nohy, zrak, sluch, ...)

Patrím do rodiny

Svet v ktorom žijem

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Popísať a zhodnotiť vlastnosti, ktorými sa líši od ostatných. Na základe pozorovania vzťahov v okolí uviesť príklad potreby lásky. Na príklade rozlíšiť využívanie svojich schopností na konanie dobra alebo zla.

Afektívny cieľ : Uvedomiť si vlastnú jedinečnosť. Oceniť lásku rodičov k deťom. Uvedomiť si prejav lásky Boha k človeku v jeho stvorenstve.

Psychomotorický cieľ: Osvojiť si návyk verbálneho poďakovania za prejavy lásky. Identifikovať sa s človekom (vzorom), ktorý koná dobro. Formovať návyk rozlišovania dobra a zla v konkrétnych situáciách. Prakticky uplatniť návyky starostlivosti o prírodu.

Výkonový štandard

Žiak vie

- uvedomovať si vlastnú jedinečnosť
- vyjadriť radosť zo života
- rozlišovať prejavy lásky na základe pozorovania
- sa správne prežehnať
- slovne vyjadriť poďakovanie (voči rodičom, učiteľom, kamarátom)
- formulovať spontánnu modlitbu poďakovania
- z konkrétneho príbehu vymenovať postavy, ktoré konajú dobro
- na príklade rozlíšiť dobro od zla
- odpovedať na otázku z príbehu
- vymenovať najmenej tri dobré a tri zlé činnosti, ktoré môže človek vykonať rukami, nohami, ústami, očami, ušami (opozitá)
- formulovať odprosenie
- citlivo vnímať krásu prírody, jej čaro a jedinečnosť, byť pozorný k svetu, ktorý Boh daroval človeku
- sa starať o prírodu (staráť sa o záhradku, nezahadzovať odpadky, hrabať lístie, atď.),

Rozvoj kompetencií:

komunikačné:

Žiak

- nadväzuje a vedie v skupine dialóg a rozhovor
- prejavuje odvahu vyjadriť sa, prezentovať svoj pohľad na predloženú tému
- chápe obsah a zmysel počutého textu a vie naň reagovať

existenciálne:

Žiak

- intuitívne vníma bytostnú potrebu lásky
- objavuje hranice dobra a zla
- objavuje svoj vnútorný – duchovný svet v hlase svedomia

občianske:

Žiak

- poznáva a ochraňuje svoje najbližšie životné prostredie

kultúrne:

Žiak

- prejavuje úctu k živým aj k neživým súčasťam prírody, aktívne ich poznáva a ochraňuje
- objavuje hodnotu rodiny

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- prejavuje záujem o spoznávanie seba, svojich schopností a daností
- uvedomuje si a uplatňuje vlastnú jedinečnosť a vlastné nápady so zreteľom na jedinečnosť iných žiakov v skupine
- prispôsobuje svoje správanie potrebám rodiny a svojej blízkej skupiny

2. téma: RODINA – OHNISKO LÁSKY

dotácia hodín: 2 hod. /4 hod.

Kľúčové pojmy: rodina, komunikácia, modlitba, Otče náš

Obsahový štandard

Komunikácia v rodine

Modlitba v rodine – rozhovor rodiny s Bohom (modlitba Otče náš)

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Jednoduchým spôsobom vysvetliť potrebu komunikácie. S pomocou učiteľa reprodukovať modlitbu Otče náš.

Afektívny cieľ : Uvedomiť si dôležitosť komunikácie medzi Bohom a ľuďmi a medzi ľuďmi navzájom. Vnímať svoje miesto v ľudskej rodine.

Psychomotorický cieľ : Osvojiť si v praxi správny spôsob komunikácie s ľuďmi (pozdraviť pri stretnutí alebo lúčení, poprosiť, poďakovať, ospravedlniť sa). S pomocou učiteľa písomne sformulovať ďakovnú modlitbu (za rodičov, za rodinu).

Výkonový štandard

Žiak vie

- jednoduchým spôsobom vysvetliť potrebu komunikácie
- vymenovať aspoň tri vlastnosti rodiny
- s pomocou učiteľa reprodukovat' modlitbu Otče náš
- definovať modlitbu ako rozhovor s Bohom
- písomne vyjadriť modlitbu vďaky (za rodičov, rodinu), modlitbu prosby

Rozvoj kompetencií:

komunikačné:

Žiak

- volí primeraný, kreatívny spôsob komunikácie vzhľadom na situáciu
- používa "ja" odkaz
- dokáže kultivovane poprosiť

existenciálne:

Žiak

- vie modlitbu Otče náš a jednoduchým spôsobom prepojí časti tejto modlitby so svojim životom

kultúrne:

Žiak

- vníma dôležitosť a hodnotu rodiny

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- pozná úlohy rodiny – úlohu jednotlivých členov rodiny

3 téma: DAR LÁSKY

dotácia hodín: 3 hod /6 hod

Kľúčové pojmy: srdce, dar, zvestovanie, narodenie Ježiša

Obsahový štandard

Legenda o kamennom srdci (sv. Mikuláš)

Zvestovanie. Návšteva Alžbety.

Zmysel a hodnota daru. Narodenie Ježiša Krista.

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Počúvať s porozumením legendu o sv. Mikulášovi, biblický príbeh zvestovania a narodenia Ježiša a prepojiť texty so svojim životom. S pomocou učiteľa reprodukovat' modlitbu Zdravas Mária.

Afektívny cieľ: Intuitívne vnímať v legende symbol srdce. Rozvíjať vo svojom živote postoj prijímania a dávania. Vnímať atmosféru adventného a vianočného času.

Psychomotorický cieľ: Prejaviť radosť a vďačnosť z daru. Pripraviť darček pre obdarovanie.

Výkonový štandard

Žiak vie

- opísať dobrotu sv. Mikuláša
- intuitívne vnímať v legende symbol srdce ako obraz vnútornej skutočnosti človeka
- s pomocou učiteľa reprodukovať biblické udalosti zvestovania a narodenia Ježiša
- podľa obrázkov opísať udalosti Zvestovania
- reprodukovať s pomocou učiteľa modlitbu Zdravas Mária
- opísať narodenie Ježiša ako dar Boha človeku
- nakresliť aspoň dva symboly Vianoc
- vyjadriť vonkajším postojom úctu k Bohu (poklona)
- pripraviť darček pre obdarovanie

Rozvoj kompetencií:

komunikačné:

Žiak

- aktívne a so záujmom počúva
- slovné prejaví radosť a vďačnosť z obdarovania

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- je tolerantný a ústretový

kultúrne:

Žiak

- intuitívne vníma obrazy, symboly
- intuitívne vníma posolstvo legendy a biblického textu
- orientuje sa v striedaní všedných dní a kresťanských sviatkov, prežíva ich rozdielnú náplň a úlohu

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- berie do úvahy potreby iných

existenciálne:

Žiak

- vníma potrebu dávania a prijímania
- objavuje svoj duchovný rozmer
- prežíva atmosféru Vianoc a spája ju zo skutočnosťou Božieho daru pre ľudí

4. téma: MOC ŽIVOTA A LÁSKY

dotácia hodín: 4 hod /8 hod.

Kľúčové pojmy: život, smrť, spánok, prebudenie, vzkriesenie, zmŕtvychvstanie, nedeľa

Obsahový štandard

Metafora spánku a prebudení v rozprávke (uvádzanie do metaforického spôsobu vyjadrovania)

Vzkriesenie Jairovej dcéry

Veľká noc – smrť a zmŕtvychvstanie Ježiša.

Nedeľa – deň oslavy Ježišovho zmŕtvychvstania

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Počúvať text rozprávky s porozumením a pokúsiť sa ho prepojiť so svojim životom. Opísať biblický príbeh o vzkriesení Jairovej dcéry a konanie Ježiša ako výzvu k dôvere. Opísať Ježišovo zmŕtvychvstanie ako víťazstvo života nad smrťou.

Afektívny cieľ: Intuitívne vnímať metaforickú reč rozprávky. Pozorovať zmeny v prírode v jarnom období a pokúsiť sa ich prepojiť so slávením veľkonočných sviatkov. Dôverovať Ježišovi, ktorý premohol smrť.

Psychomotorický cieľ: Prejaviť vzťah a úctu k životu v prírode. Dôstojným prežehnaním prejaviť úctu ku križu. Rozvíjať postoj empatie k trpiacim.

Výkonový štandard

Žiak vie

- intuitívne vnímať metaforický spôsob vyjadrovania symbolickej reči
- vnímať metaforickú reč rozprávky o Šípkovej Ruženke a pokúsiť sa ju prepojiť s vlastným životom
- opísať biblický príbeh o vzkriesení Jairovej dcéry
- vnímať premeny v prírode v jarnom období a pokúsiť sa ich prepojiť so slávením veľkonočných sviatkov
- jednoduchým spôsobom vysvetliť veľkonočné sviatky ako slávnosť, v ktorej kresťania slávia Ježišovo víťazstvo života nad smrťou
- s pomocou učiteľa a obrazov vymenovať a vysvetliť veľkonočné symboly
- nakresliť veľkonočný symbol vyjadrujúci víťazstvo života nad smrťou
- jednoducho vysvetliť zmysel slávania nedele ako dňa Ježišovho zmŕtvychvstania

Rozvoj kompetencií:**komunikačné:**

Žiak

- je otvorený pre metaforické vyjadrovanie
- intuitívne rozumie neverbálnej komunikácii a symbolickému úkonu prežehnania
- svojimi slovami reprodukuje biblické posolstvo o vzkriesení Jairovej dcéry a Ježišovej smrti a zmŕtvychvstání

kultúrne:

Žiak

- orientuje sa v striedaní všedných dní a kresťanských sviatkov, prežíva ich rozdielnú náplň a úlohu

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- zaujíma pozitívne a empatické postoje k chorým, osobám so zdravotným postihnutím, starým ľuďom a tým ktorí potrebujú prebudenie k životu

existenciálne:

Žiak

- rozvíja intuíciu pre obrazné výrazy a otváranie schopnosti vidieť za to, čo je viditeľné
- objavuje hranice života a smrti v ľudskom živote
- je otvorený pre kresťanskú nádej, že posledné slovo patrí životu
- posolstvo biblických textov spája s konkrétnymi situáciami vo svojom živote
- objavuje kresťanský zmysel slávania sviatkov

5. téma: SPOLOČENSTVO LÁSKY

dotácia hodín: 3 hod. / 5 hod.

Kľúčové pojmy: pomoc, dobro, zlo, odvaha, Duch Svätý, Cirkev

Obsahový štandard

Zoslanie Ducha Svätého. Cirkev.

Legenda o sv. Jurajovi.

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Opísať udalosť zoslania Ducha Svätého. Jednoduchým spôsobom vysvetliť zmysel cirkvi ako Božej rodiny. Opísať víťazstvo dobra nad zlom v legende o sv. Jurajovi.

Afektívny cieľ: Prostredníctvom biblickej udalosti vnímať pomoc, ktorú Boh posiela ľuďom. Pozorovať prejavy života vo farnosti. Intuitívne vnímať boj dobra a zla v symbolickej reči legendy o sv. Jurajovi. Rozvíjať vo svojom živote postoj prehodnocovania pozitívnych a negatívnych skutočností.

Psychomotorický cieľ: Praktizovať oslavu Trojjediného Boha prostredníctvom modlitby Sláva Otcu. Formovať návyk pozornosti voči druhým ľuďom. Formovať návyk bezpečného správania sa v rizikových situáciách (odmietnutie zla, postavenie sa proti šikanovaniu, vedieť povedať nie na negatívne ponuky).

Výkonový štandard

Žiak vie

- na základe prerozprávania učiteľa reprodukovať udalosti zoslania Ducha Svätého
- vysvetliť jednoduchým spôsobom zmysel cirkvi ako Božej rodiny
- reprodukovať modlitbu Sláva Otcu
- opísať víťazstvo dobra nad zlom v legende o sv. Jurajovi a pokúsiť sa ho prepojiť so svojim životom
- osvojovať si sociálne zručnosti potrebné v sociálnych kontaktoch s inými ľuďmi.

Rozvoj kompetencií:

kultúrne:

Žiak

- intuitívne vníma symbolickú reč legendy

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- rozvíja postoj prehodnocovania negatívnych skutočností (dobro – zlo, napr. branie si vecí navzájom, posudzovanie a ponížovanie, urážanie menej zdatných detí v oblasti intelektu a prejavov - spevu, kreslenia, pohybu, oblečenia, rodinnej situácie..., klamanie a žalovanie...)
- spontánne a samostatne hodnotí vo svojom bezprostrednom okolí, čo sa mu páči/nepáči, čo je správne/nesprávne, čo je dobré/zlé
- v rozsahu svojej detskej skúsenosti je pozorný voči morálnym konfliktom, je otvorený pre dobro

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- hľadá možnosti ako vychádzať v ústrety iným ľuďom (v rodine, v triede, v kruhu kamarátov...) a realizuje ich

existenciálne:

Žiak

- je otvorený pre diferencované vnímanie sveta
- je otvorený pre dar života, ktorý môže spoznávať a rozvíjať v spoločenstve cirkvi

5. ročník základných škôl / 1. ročník osemročných gymnázií
(hodinová a dvojhodinová týždenná časová dotácia)

Ročníková téma: POZNÁVANIE CEZ DIALÓG

Ročníkový cieľ: Spoznávať spôsoby komunikácie Boha s ľuďmi. Nadchnúť sa pre komunikáciu s Bohom prostredníctvom sviatosti, liturgického slávenia čítania Božieho slova. Prostredníctvom komunikácie sa približovať k Bohu a k ľuďom.

1. téma: BOH HOVORÍ K ČLOVEKU

Hodinová dotácia témy: 5 hod. / 10 hod.

Kľúčové pojmy: Sväté písmo, evanjeliá, misa Cyrila a Metoda, Otče náš v staroslovienčine, sv. Gorazd, sv. Bystrík

Obsahový štandard

Práca so Svätým písmom /vyhľadávanie kníh, kapitol veršov/, skratky kníh.

Misia Cyrila a Metoda /cyrilika, hlaholika, Otče náš v staroslovienčine/

Žiaci vierožvestcov – sv. Gorazd, jeho žiak sv. Bystrík

Ciele témy:

Kognitívny: Definovať pojem Biblia, Sväté písmo a orientovať sa v ňom. Vysvetliť prínos prekladu Svätého písma do nášho jazyka.

Afektívny: Uvedomiť si potrebu čítania Svätého písma. Oceniť misiu Cyrila a Metoda pre Slovensko.

Psychomotorický: Formovať návyk pravidelného čítania Svätého písma. Rozvíjať zručnosť vo vyhľadávaní podľa limitácií /súradníc/ vo Svätom písme.

Výkonový štandard

Žiak vie

- vymenovať 5 historických kníh Starého zákona a 5 historických kníh Nového zákona
- pomenovať časti Nového zákona
- podľa súradníc nájsť daný text vo Svätom písme
- správne používať skratky kníh Svätého písma, čísla kapitol a veršov
- opísať najdôležitejšie udalosti zo života sv. Cyrila a Metoda
- vysvetliť prínos byzantskej misie pre Slovensko
- vysvetliť prínos prekladu Svätého písma do nášho jazyka
- reprodukovať spamäti prvé dva verše Jánovho evanjelia
- s pomocou učiteľa poskladať modlitbu Otče náš v cirkevnoslovanskom jazyku
- používať vhodné slová v komunikácii s inými ľuďmi
- pravdivo a správne šíriť informácie

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- si uvedomuje význam a potrebu jazyka, vlastného písma
- správnym využívaním slov zlepšuje komunikáciu v triede
- formuje si návyky k slušnému vyjadrovaniu.

občianske:

Žiak

- ocení prínos byzantskej misie, činnosť sv. Cyrila, Metoda a jeho nasledovníkov
- vníma kultúrne dedičstvo našich otcov.

kultúrne:

Žiak

- vníma kultúrny prínos byzantskej misie
- uvedomuje si korene, tradíciu a historický vývoj písma.

2. téma: DIALÓG BOHA A ČLOVEKA

Hodinová dotácia témy: 3 hod. / 6 hod.

Kľúčové pojmy: modlitba, Starý zákon, Nový zákon, Dávid, Šalamún, Ježiš, Mária, Magnifikat, Otče náš, domov

Obsahový štandard

Dávidové prosby odpustenie (žalmy)

Šalamúnova prosba o múdrosť

Mária zveľbuje Boha (Magnifikat)

Ježiš – učiteľ modlitby (Otče náš), porovnanie dvoch evanjeliových textov modlitby Otče náš

Ciele témy:

Kognitívny: Porovnať modlitby jednotlivých biblických postáv modlitbu Dávida, Šalamúna, Márie a Ježiša.

Afektívny: Uvedomiť si potrebu modlitby a jej dôležitosť v živote biblických postáv.

Psychomotorický: Integrovať do svojho života dôverný dialóg s Bohom v modlitbe podľa vzoru biblických postáv.

Výkonový štandard

Žiak vie

- v biblických príbehoch nájsť spoločné znaky modlitby Dávida a Šalamúna
- prerozprávať časť biblického príbehu zo života kráľa Dávida a Šalamúna
- charakterizovať časti modlitby Otče náš
- vytvoriť kartotéku biblických modlitieb
- porovnať dva evanjeliové texty modlitby Otče náš
- prostredníctvom modlitby rozvíjať dialóg s Bohom
- nájsť vo Svätom písme modlitbu Otče náš
- citovať jeden citát zo Svätého písma
- správne doplniť (poskladať) Magnifikat

Rozvoj kompetencií**komunikačné:**

Žiak

- oceňuje verbálnu, ale aj neverbálnu komunikáciu
- prejavuje záujem o aktívne počúvanie
- vie porovnať rôzne názory a postoje a objektívne hľadá pravdu

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- buduje v triede plnohodnotné vzťahy

existenciálne:

Žiak

- si uvedomuje hodnotu odpustenia pre budovanie vzťahov
- vie jednoducho odprosiť za svoje priestupky
- objavuje rozmer vnútorného sveta svojej osobnosti
- vo svojom živote dáva priestor modlitbe

3. téma: MOJA MODLITBA

Hodinová dotácia témy: 2 hod. / 4 hod.

Kľúčové pojmy: pravidlá modlitby, druhy modlitby, svätý František z Asissi, oslavná modlitba

Obsahový štandard

Pravidlá modlitby (miesto, čas a pravidelnosť)

Druhy modlitby

Príklady svätých /hymnus sv. Františka na stvorenstvo – príklad oslavnej modlitby

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť prínos modlitby pre duchovný život človeka.

Afektívny: Rozvíjať schopnosť samostatnej modlitby.

Psychomotorický: Vytvoriť si súbor osobných modliet k rôznym príležitostiam.

Výkonový štandard

Žiak vie

- vymenovať pravidlá modlitby
- pomenovať aspoň tri druhy modlitby
- jednoducho prerozprávať životopis sv. Františka
- podľa vzoru – hymnus sv. Františka na stvorenstvo v modlitbe vyjadriť vďaku
- vytvoriť osobnú modlitbu k rôznym príležitostiam

Rozvoj kompetencií**kultúrne:**

Žiak

- oceňuje význam prírody v živote človeka a prispieva k jej ochrane.

existenciálne:

Žiak

- rozumie základným druhom kresťanskej modlitby
- je schopný vyjadriť vonkajší a vnútorný postoj modlitby

4. téma: NÁŠ DIALÓG S BOHOM

Hodinová dotácia témy: 4 hod. / 8 hod.

Kľúčové pojmy: symbol, liturgický rok, liturgické obdobia, liturgické farby, úkony, predmety, chrám – dom Boží, kostol, Jeruzalemský chrám

Obsahový štandard

Znaky a symboly v bežnom živote.

Komunikácia prostredníctvom symbolu

Liturgické symboly, farby, úkony, postoje, gestá

Slávenie liturgického roku, slávnosť, liturgické obdobia

Chrám, kostol, Jeruzalemský chrám

Liturgické predmety

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť a porovnať jednotlivé obdobia liturgického roku. Vysvetliť význam farieb, slávenia, symbolov a úkonov liturgického roku.

Afektívny: Vnímať dorozumievanie sa človeka prostredníctvom symbolov. Uvedomovať si prežívanie liturgického roku. Pozorovať zmeny v liturgickom roku. Vnímať a oceniť slávenie liturgie ako spôsob komunikácie Boha s človekom (aj prostredníctvom symbolickej reči)

Psychomotorický: Sláviť liturgický rok v rodine a vo farnosti.

Výkonový štandard

Žiak vie

- vysvetliť pojem symbol
- oceniť úlohu a zmysel symbolov
- vymenovať jednotlivé obdobia liturgického roka
- priradiť správnu farbu k liturgickému obdobiu
- správne demonštrovať aspoň 5 liturgických úkonov
- vysvetliť a oceniť potrebu slávenia
- symbolicky nakresliť schému rozdelenia liturgického roku
- pomenovať základné časti chrámu
- nakresliť a pomenovať 5 liturgických predmetov

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- objavuje zmysel symbolického vyjadrovania v liturgii cirkvi
- komunikuje prostredníctvom gesta, postoja, pohybu
- dokáže vhodne použiť symboly
- má základný náhľad na metaforický (obrazný spôsob vyjadrovania)

5. téma: OBETA BOŽIEHO ĽUDU

Hodinová dotácia témy: 4 hod. / 8 hod.

Kľúčové pojmy: obeta, sviečka, svätá omša, nebeský pelikán, obeta Ježiša Krista, Baránok Boží, pascha, posledná večera, príprava obetných darov, môj obetný dar, chlieb, víno

Obsahový štandard

Obeta, obetavosť, jej zmysel v živote človeka.

Obeta Ježiša Krista.

Obeta baránka (starozákonná, novozákonná obeta, Pascha, posledná večera)

Obetný dar, moja obeta.

Ciele témy:

Kognitívny: Definovať pojem obeta. Porovnať starozákonnú a novozákonnú obeť.

Afektívny: Oceniť hodnotu obety v ľudskom živote.

Psychomotorický: Zapájať sa do prípravy a priebehu liturgického slávenia.

Výkonový štandard

Žiak vie

- prostredníctvom príkladu opísať zmysel obety
- konkrétnym skutkom vyjadriť vďačnosť za obeť druhých ľudí (priateľov, rodičov)
- vysvetliť jednoduchým spôsobom spôsob sprítomnenia Ježišovej obety pri sv. omši
- vysvetliť prirovnanie Ježiša k nebeskému pelikánovi
- prejavíť vďaku za Ježišovu obeť
- nájsť analógiu medzi baránkom v Starom zákone a Božím baránkom v Novom zákone
- charakterizovať symbolický význam chleba a vína pri sv. omši
- oceniť význam chleba a vína v živote človeka
- aktívne sa podieľať na príprave a priebehu liturgického slávenia

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- vie vyjadriť vďaku ľuďom, ktorí sa obetujú pre neho
- oceňuje osobnosti, ktoré službou budujú spoločnosť

kompetencie k učeniu:

Žiak

- ocení význam chleba a vína v živote človeka a je pripravený prehlbovať jeho význam v súvislosti so slávením sv. omše

existenciálne:

Žiak

- chápe a oceňuje zmysel a potrebu služby v rodine, ale aj spoločnosti
- má záujem o spoznávanie spoločnosti, reaguje na jej problémy (hlad, chudoba)

6. téma: DIALÓG CEZ SLUŽBU

Hodinová dotácia témy: 3 hod / 6 hod

Kľúčové pojmy: služba chorým, sviatosť pomazania chorých, služba ľudskej rodine, sviatosť manželstva, služba Božej rodine, sviatosť kňazstva, kňaz, diakon

Obsahový štandard

Služba chorým (sviatosť pomazania chorých)

Služba ľudskej rodine (sviatosť manželstva)

Služba Božej rodine (sviatosť kňazstva – diakon, kňaz, biskup)

Ciele témy:

Kognitívny: Zdôvodniť potrebu sviatostí pre život kresťana.

Afektívny: Uvedomiť si hodnotu a význam sviatosti v službe ľuďom.

Psychomotorický: Zapojiť sa do modlitieb za duchovné povolania, za chorých, za rodičov.

Výkonový štandard

Žiak vie

- opísať a porovnať úlohu chlapca a dievčaťa v službe rodine
- konkrétnymi skutkami slúžiť rodine, chorým, slabším
- vymenovať tri stupne kňazstva
- vymenovať kňazov vo svojej farnosti
- vysvetliť potrebu sviatosti manželstva, kňazstva a pomazania chorých pre človeka z pohľadu služby
- formulovať modlitbu za kňazov

Rozvoj kompetencií

občianske:

Žiak

- konkrétnymi skutkami slúži rodine i spoločnosti
- je schopný oceniť hodnotu rodiny

sociálne:

Žiak

- je schopný spolupracovať, vytvárať väzby s inými ľuďmi

existenciálne:

Žiak

- vníma sviatosti z pohľadu služby pre človeka

7. téma: SLUŽBA MODLITBOU

Hodinová dotácia témy: 2 hod. / 4 hod.

Kľúčové pojmy: modlitba za živých, k svätým, za zomrelých, rodičov, kňaza, priateľov, môj krstný patrón, Terézia z Lisieux, patrón farnosti, diecézy, sv. omša

Obsahový štandard

Modlitba za živých /modlitba za kňaza, priateľov, rodičov, spolužiakov, učiteľov/

Modlitba k svätým /modlitba na prihovor svätých – Terézia z Lisieux, môj krstný patrón/

Modlitba za zomrelých

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť modlitbu za živých, k svätým, za mŕtvych. Interpretovať modlitby cirkvi.

Afektívny: Uvedomiť si hodnotu modlitby za druhých ľudí. Povzbudiť sa pre rôzne spôsoby modlitby za druhých ľudí.

Psychomotorický: Formulovať modlitby za druhých ľudí. Vyhľadať príklady modlitby spoločenstva vo Svätom písme.

Výkonový štandard

Žiak vie

- pomenovať rôzne formy modlitby za druhých ľudí
- priradiť jednotlivé časti sv. omše/liturgie k bohoslužbe slova alebo bohoslužbe obety
- formulovať modlitbu za iných vlastnými slovami (kňazov, štátnych predstaviteľov, učiteľov, spolužiakov/
- na príklade života sv. Terézie z Liseux zdôvodniť potrebu modlitby k svätým
- sformulovať modlitbu ku svojmu krstnému patrónovi

Rozvoj kompetencií

existenciálne:

Žiak

- svojou modlitbou sa angažuje pre druhých
- vníma vnútorné potreby blízkych ľudí.

1. ročník stredných škôl a štvorročných gymnázií (hodinová a dvojhodinová časová dotácia)

Ročníková téma: VZŤAHY A ZODPOVEDNOSŤ

Ročníkový cieľ: Spoznávaním identity človeka reflektovať vlastnú identitu. Uvedomiť si dôležitý význam rozhodnutia pre vlastný svetonázorový postoj. V trojičnom rozmere budovať ľudský rozmer vzťahov ako naplnenie zmyslu života. Prehlbovať medziľudské vzťahy cez skvalitnenie komunikácie.

1. téma: HĽADANIE CESTY

Hodinová dotácia témy: 5 hod. / 10 hod.

Kľúčové pojmy: komunikácia, modlitba, vzťahy, trojrozmernosť človeka, zmysel života, náboženstvo

Obsahový štandard

Človek tvor komunikatívny. Komunikácia a jej formy, modlitba – komunikácia s Bohom.

Trojrozmernosť človeka. Celistvosť človeka – harmónia tela, duše a ducha.

Zmysel života. Človek - jeho otázky a hľadanie odpovedí. Odkrývanie zmyslu života.

Náboženstvo - rozdelenie, prvky a prejavy náboženstva.

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Zdôvodniť význam komunikácie a modlitby v živote človeka. Definovať a vysvetliť trojrozmernosť človeka. V kontexte Svätého písma a na podklade učenia Katolíckej cirkvi vysvetliť zmysel života človeka. Charakterizovať prvky náboženstva. Na podklade Katechizmu Katolíckej cirkvi (KKC) zdôvodniť vznik a potrebu náboženstva. Vysvetliť rozdiel medzi prirodzeným a nadprirodzeným náboženstvom.

Afektívny cieľ: Spoznať sa navzájom a prejsť záujem o spoluprácu v skupine. Objavovať v sebe túžbu po prekročení všednej každodennej ohraničenosti svojho života smerom k transcendentnu.

Psychomotorický cieľ: Precvičiť a osvojiť si základné prvky verbálnej a neverbálnej komunikácie. Rozvíjať postoj zmysluplného konania v živote.

Výkonový štandard

Žiak vie

- definovať komunikáciu a vymenovať druhy komunikácie
- vnímať neverbálne prejavy komunikácie druhých
- uplatniť spoločensky vhodné spôsoby komunikácie vo formálnych a neformálnych vzťahoch
- zdôvodniť dôležitosť správnej komunikácie pre medziľudské vzťahy
- nájsť analógiu medzi komunikáciou a modlitbou
- zdôvodniť potrebu modlitby
- pomenovať a vysvetliť trojrozmernosť človeka
- rozvíjať svoj telesný, duševný a duchovný rozmer
- vysvetliť zmysel života človeka v kontexte Svätého písma (Ef 1,5; 1 Jn 4,8.16; 1 Kor 13,1-3) a na podklade učenia Katolíckej cirkvi (KKC 356; Redemptor hominis, 45; Evangelium vitae, Úvod 2)
- dávať svojmu správaniu a životu zmysel
- zdôvodniť vznik a potrebu náboženstva (KKC 27- 28)
- vysvetliť pojmy religiozita, monoteizmus, polyteizmus

- vysvetliť rozdiel medzi prirodzeným a zjaveným náboženstvom
- uviesť príklady prirodzených náboženstiev a zjavených náboženstiev
- charakterizovať jednotlivé prvky náboženstva

Rozvoj kompetencií:

komunikačné

Žiak

- chápe význam komunikácie pre tvorivé budovanie pozitívnych medziľudských vzťahov vo svojom živote ako naplnenie zmyslu života
- využíva získané komunikačné zručnosti k vytváraniu plnohodnotných vzťahov
- volí správne komunikačné stratégie

existenciálne:

Žiak

- pozná súvislosti podmieňujúce hľadanie a nachádzanie životného zmyslu a je otvorený pre jeho transcendentnú hĺbku
- je pripravený vnímať hĺbku osobného dialógu s Bohom

občianske:

Žiak

- je otvorený pre náboženskú rôznorodosť

kultúrne:

Žiak

- chápe vyjadrovanie pravdy o svete pomocou rôznych literárnych a myšlienkových foriem
- osvojí si tvorivý prístup k umeleckým dielam vyrastajúcim z kresťanstva

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- je pripravený pre otvorené vzťahy v dôveryhodnom prostredí
- využíva možnosti na vytváranie medziľudských vzťahov
- uvedomuje si význam sebazdieľania

2. téma: BOH V ĽUDSKOM SVETE

Hodinová dotácia témy: 6 hod /12 hod

Kľúčové pojmy: metafora, počúvanie, oslovenie, odpoveď, viera, svedomie, Dekalóg, zákon

Obsahový štandard

Metafora. Metaforická biblická reč - obrazná reč viery.

Metafora - Boh povedal. Abrahám. Mária. Samuel.

Morálne svedomie. Formovanie svedomia, Tomáš Morus.

Dekalóg ako pomoc na ceste pri uskutočňovaní svojho ľudstva.

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Uviesť príklad metaforického vyjadrenia vo Svätom písme. Interpretovať oslovenie Bohom a dôveru v Boha u Abraháma, Samuela a Márie. Uviesť príklady ľudskej skúsenosti zdieľania Boha s človekom. Vysvetliť význam morálneho svedomia pre život človeka na podklade učenia KKC. Určiť prvky spravodlivých zákonov na podklade Dekalógu.

Afektívny cieľ: Vnímať hodnotu ticha, objavovať hĺbku svojho vnútra. Vnímať metaforickú reč slov. Oceniť hodnotu dôvery a zodpovednosti v medziľudských vzťahoch a vo vzťahu k Bohu.

Psychomotorický cieľ: Precvičiť pozorné počúvanie a poukázať na komunikačné chyby. Osvojiť si pravidlá spolupráce vo vzájomnom dialógu.

Výkonový štandard

Žiak vie

- použiť metafory na vyjadrenie ťažko vyjadriteľných skutočností
- rozlíšiť aktívne a pasívne počúvanie
- ohodnotiť význam počúvania v komunikácii
- aktívne a so záujmom počúvať
- interpretovať príbeh Božieho oslovenia Abraháma, Samuela a Márie ako príklady skúsenosti zdieľania Boha s človekom
- uviesť iné príklady ľudskej skúsenosti zdieľania Boha s človekom
- definovať svedomie (KKC 1796)
- zdôvodniť potrebu formovania svedomia (KKC 1783-1785)
- vysvetliť všeobecne platné pravidlá pri neistom rozhodovaní sa podľa svedomia (KKC 1789)
- rozlíšiť prirodzený a ľudský zákon
- určiť prvky spravodlivých zákonov na podklade Dekalógu (KKC 1959)
- vnímať životné situácie, ktoré si vyžadujú zodpovedné rozhodnutie vzhľadom k sebe, k druhým ľuďom a k svetu
- pozitívne oceniť rozhodnutie pre mravne dobrý skutok

Rozvoj kompetencií:

komunikačné:

Žiak

- uplatňuje aktívne techniky počúvania s dôrazom na vypočutie si druhých
- volí správne komunikačné stratégie
- dokáže preskúmať rôzne druhy prameňov informácií a vie ich využívať
- je otvorený pre chápanie metaforickej reči viery

občianske:

Žiak

- pozná dokumenty zakotvujúce ľudské práva
- vníma Dekalóg ako etický princíp pre vznik zákonov riadiacich štát

kultúrne:

Žiak

- chápe vyjadrovanie pravdy o svete pomocou rôznych literárnych a myšlienkových foriem
- osvojí si tvorivý prístup k umeleckým dielam vyrastajúcim z kresťanstva (obraz, literatúra, stavba, hudba), vníma ich ako výraz kresťanského učenia a kresťanskej tradície

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- vníma Dekalóg ako spoločnosťou overenú a Bohom garantovanú normu medziľudských vzťahov
- účinne spolupracuje v skupine
- ovláda a riadi svoje konanie a správanie tak, aby bol so sebou spokojný a vážil si sám seba

existenciálne:

Žiak

- chápe súvislosť Svätého písma s postojom viery a vníma ho ako výzvu pre svoj osobný život
- je otvorený pre reflexiu vlastného postoja viery
- pozná pravidlá pri neistom rozhodovaní a dáva ich do súvisu s výchovou svojho svedomia
- Svätému písmu rozumie ako knihe, ktorej obsahom je svedectvo Boha, ktorý komunikuje s človekom a čaká od neho odpoveď viery
- rozvíja vo svojom živote postoje ponúknutých vzorov

3. téma: BYŤ ČLOVEKOM

Hodinová dotácia témy: 3 hod. / 6 hod.

Kľúčové pojmy: človek, Ježiš, prirodzenosť, podstata, osoba, bytie

Obsahový štandard

Ohraničenosť človeka. Ľudská osoba. Pôvod dôstojnosti človeka.

Ježišovo ľudstvo, historické pramene dokumentujúce historickosť Ježiša z Nazareta.

Ježišovo božstvo, ponímanie Ježiša Krista v evanjeliách.

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Vysvetliť tajomstvo svojho počiatku na vedeckom podklade a v kontexte Svätého písma. Vysvetliť pojmy: podstata, prirodzenosť, bytie. Definovať učenie Katolíckej cirkvi o osobe Ježiša Krista Na základe prameňov obhájiť historickosť Ježiša Krista, aplikovaním poznatkov z predošlých ročníkov predložiť argumenty viery a Kristovho učenia. Zaujať kritický postoj k spochybňujúcim tendenciám kresťanského učenia o Ježišovi Kristovi.

Afektívny cieľ: Uvedomiť si dar vlastnej existencie pri počatí. Vnímať ohraničenosť a priestor svojho života.

Psychomotorický cieľ: Zostaviť charakteristiku ľudskej osoby. Vyhľadať v rôznych vyjadrovacích prostriedkoch, médiách, tendencie spochybňujúce kresťanské učenie o Ježišovi Kristovi.

Výkonový štandard

Žiak vie

- definovať učenie cirkvi o ľudskej osobe (KKC 357)
- definovať učenie cirkvi o osobe Ježiša Krista (KKC 471, 480)
- obhájiť dôstojnosť ľudského života od počatia
- vážiť si hodnotu ľudského života
- uvedomiť si dar vlastnej existencie
- obhájiť historickosť Ježiša Krista
- kriticky posúdiť informácie v médiách

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- účinne sa zapája do diskusie, vhodne argumentuje, na základe prameňov obháji historickosť Ježiša a na základe evanjeliového poňatia Ježiša Krista predloží argumenty viery
- dokáže preskúmať rôzne druhy prameňov informácií a vie zaujať k nim kritický postoj

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- analyzuje a prehodnotí komponenty problémovej situácie spochybňovania Ježišovej ľudskej alebo božskej prirodzenosti

občianske:

Žiak

- uznáva ľudskú osobu ako nositeľa ľudských práv

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- účinne spolupracuje v skupine
- má pozitívny vzťah k druhým ľuďom

existenciálne:

Žiak

- rozumie kresťanskému pohľadu na hodnotu a dôstojnosť ľudskej osoby od počatia

4. téma: NA CESTE K OSOBNOSTI – ŠANCE A RIZIKÁ

Hodinová dotácia témy: 3 hod / 6 hod.

Kľúčové pojmy: osobnosť, vývoj osobnosti, deformácia osobnosti, legenda o sv. Krištofovi

Obsahový štandard

Osobnosť - vývoj osobnosti; deformácia osobnosti – závislosti.

Legenda a jej symbolická výpoveď (sv. Krištof – pútnik hľadajúci zmysel života).

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Charakterizovať vývoj osobnosti. Uviesť predpoklady k úspešnému utváraniu vlastnej osobnosti. Zdôvodniť negatívne vplyvy (závislosti) na dozrievanie osobnosti. Charakterizovať legendu ako literárny útvar, rozlíšiť ju od historickej správy. V legende o sv. Krištofovi objaviť výzvu pre hľadanie a odкрývanie zmyslu svojho života.

Afektívny cieľ: Uvedomiť si dôležitosť vnútorného rastu a zrelosti osobnosti. Vnímať význam životného zmyslu pri vytváraní životného štýlu. Oceniť nachádzanie zmyslu a vlastného človečenstva v stretnutí s Ježišom Kristom.

Psychomotorický cieľ: Vedome spolupracovať na formovaní vlastnej osobnosti spytovaním svedomia.

Výkonový štandard

Žiak vie

- porovnať a rozlíšiť pojmy osoba a osobnosť
- vymenovať znaky zrelej osobnosti
- vie zaradiť obdobie, v ktorom sa nachádza, do vývinového obdobia osobnosti
- vymenovať a zdôvodniť negatívne vplyvy na dozrievanie osobnosti (drogy, gemblérstvo...)
- ohraničiť pravdivosť legendy voči historickým faktom
- vysvetliť zmysel vzniku kresťanských stredovekých legiend
- interpretovať zmysel symbolickej reči legendy o sv. Krištofovi
- vysvetliť znaky a pravdivosť kresťanských stredovekých legiend
- objaviť v legende o sv. Krištofovi výzvu pre hľadanie a naplnenie zmyslu svojho života

Rozvoj kompetencií

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- cení si vlastnú jedinečnosť a rešpektuje jedinečnosť ostatných
- kontroluje vlastné konanie (vrátane násilných a sebazničujúcich vplyvov)
- objavuje zmysel života, preberá sebariadenie, a zodpovednosť za sebaurčenie

existenciálne:

Žiak

- chápe svoj život nielen ako dar, ale aj ako úlohu vnútorné rásť
- osvojí si kritický a diferencovaný prístup k vlastnej osobe, prijíma sám seba, je pripravený na tomto základe stanoviť si nové životné ciele

kultúrne:

Žiak

- rozumie znakom a pravdivosti kresťanských stredovekých legend

5. téma: BOH A ČLOVEK

Hodinová dotácia témy: 2 hod. / 4 hod

Kľúčové pojmy: sviatosti, znaky, život, vzťahy, Trojica, človek

Obsahový štandard

Sviatosti – aktuálne pôsobenie Boha v živote človeka od narodenia až po smrť.

Človek žijúci vo vzťahoch ako obraz Trojice.

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Vysvetliť schopnosť vytvárať vzťahy na základe spätného pohľadu na svoj počiatok. Definovať učenie o vzťahoch Najsvätejšej Trojice na podklade KKC. Nájsť analógiu medzi vzťahmi Najsvätejšej Trojice a schopnosťou človeka vytvárať vzťahy. Posúdiť svoju sieť vzťahov. Definovať sviatosti.

Afektívny cieľ: Oceniť hodnotu osobných vzťahov. Uvedomiť si prítomnosť Božej blízkosti vo sviatostiach spôsobom, ktorý oslovuje zmysly.

Psychomotorický cieľ: Nakresliť sieť svojich vzťahov. Na ceste svojho života znázorniť dôležité udalosti a priradiť k nim sviatosti sprevádzajúce tieto udalosti

Výkonový štandard

Žiak vie

- opísať schopnosť človeka vytvárať vzťahy na základe spätného pohľadu na svoj počiatok
- vytvárať plnohodnotné vzťahy
- nájsť analógiu medzi vzťahmi Najsvätejšej Trojice a schopnosťou človeka vytvárať vzťahy
- definovať učenie o vzťahoch Najsvätejšej Trojice na podklade KKC.
- definovať sviatosti
- disponovať sa pre prítomnosť Božej blízkosti vo sviatostiach spôsobom, ktorý oslovuje zmysly človeka

Rozvoj kompetencií

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- je pripravený byť v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch
- nachádza si svoje miesto v spoločnosti iných ľudí

existenciálne:

Žiak

- sviatosti vníma ako symbolické znaky sprítomňujúce aktuálne Božie pôsobenie vo svojom živote a prijíma ich ako pomoc pri prekonávaní životných prekážok
- Božiu trojjednosť chápe ako symbol kvality Božieho bytia a kvality medziľudských vzťahov, je otvorený pre uvedenú skutočnosť

6. téma: ČLOVEK V SPOLOČENSTVE

Hodinová dotácia témy: 4 hod. / 8 hod.

Kľúčové pojmy: sexualita, muž, žena, povolanie, slávenie, spoločenstvo

Obsahový štandard

Boží obraz človeka ako muža a ženy, sexualita ako dar a úloha, sociálne role muža a ženy, rizikové sexuálne správanie.

Povolanie ako služba ľuďom (manželstvo, kňazstvo, zasvätený život)

Podstata slávania v spoločenstve (vzťah k času, k ľudskému spoločenstvu, k transcendentnu).

Zmysel slávania kresťanskej nedele – deň Pána a deň pre človeka, sviatky, farské spoločenstvo.

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Vysvetliť úlohu a význam sexuality človeka. Vysvetliť črty a význam pohlavnosti človeka v manželstve a rodine. Vysvetliť poslanie jednotlivých povolání, ich prínos pre cirkev a spoločnosť. Uviesť ľudský, náboženský a kresťanský dôvod na potrebu slávania v živote človeka aj ľudského spoločenstva. Zdôvodniť kresťanské slávenie nedele a sviatkov.

Afektívny cieľ: Oceniť hodnotu otcovstva a materstva. Upevniť vedomie zodpovednosti za vlastné správanie a za svoju budúcnosť. Oceniť hodnotu jednotlivých povolání. Vnímať slávnosť ako hodnotu, ktorá dáva životu hlbší rozmer.

Psychomotorický cieľ: Podieľať sa v skupine na hraní životných rolí potrebných k stabilite vzťahu. Hľadať si svoje miesto v cirkvi. Formovať návyk modlitby za spoznanie svojho životného povolania.

Výkonový štandard

Žiak vie

- vysvetliť úlohu, význam a črty sexuality človeka v manželstve a rodine
- zdôvodniť dôležitosť kultivovanej sexuality
- na základe Božieho obrazu človeka ako muža a ženy vie oceniť vzťah medzi mužom a ženou a zdôvodniť rovnoprávnosť ich životných rolí
- oceniť hodnotu otcovstva a materstva
- upevniť vedomie zodpovednosti za vlastné správanie, za svoju budúcnosť
- vymenovať škálu povolání v cirkvi
- povolanie vysvetliť z pohľadu služby človeku
- vysvetliť poslanie jednotlivých povolání a ich prínos pre cirkev a spoločnosť

- demonštrovať ľudský, náboženský a kresťanský dôvod potreby slávania v živote človeka aj ľudského spoločenstva
- vnímať slávnosť ako hodnotu, ktorá dáva životu hlbší rozmer
- zdôvodniť kresťanské slávenie nedele a sviatkov.
- aktívne sa podieľať na slávení liturgie vo farskom spoločenstve

Rozvoj kompetencií

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy, oceňuje skúsenosti druhých ľudí

občianske:

Žiak

- je otvorený pre aktívnu účasť na slávnostiach v spoločnosti ako aj na liturgických sláveniach vo farskom spoločenstve

existenciálne

Žiak

- v medziludských vzťahoch vníma túžbu človeka po prekročení samého seba, uvedomuje si možnosť jej zneužitia
- rozumie kresťanskému pohľadu na ľudskú sexualitu, jej úlohu v manželstve a rodičovstve a vníma ju ako výzvu pre svoju osobnú prípravu na zodpovedné rodičovstvo
- vyberá si z alternatív s uvedomovaním si následkov rizikového sexuálneho správania
- stanovuje si životné ciele, svoj život chápe ako výzvu pre voľbu životného povolania
- žiak oceňuje hodnotu času, ktorý nie je naplnený výkonom alebo únikom z reality, ale stretnutím so sebou, s druhými a s Bohom
- rozumie štruktúre a podstate slávania kresťanskej nedele a oceňuje jej prínos pre rozvoj vlastnej spirituality a kresťanského spoločenstva